

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI DRAMAYA VE TÜRKÇE DERSLERİNDE YARATICI DRAMA YÖNTEMİNDEN YARARLANMAYA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Mehmet KATRANCI*

Öz

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramaya ve Türkçe derslerinde yaratıcı drama yönteminden yararlanmaya yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale ili merkezindeki 6 ilköğretim okulunda görev yapan 28 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle yararlanılmıştır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma kapsamında yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler “betimsel analiz” tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen bulgular araştırma sorularına göre sınıflandırılmış ve tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılar yapılarak bulgular desteklenmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin yaklaşık yarısının kendini yaratıcı drama yöntemini uygulamak için yetersiz gördüğü, öğretmenlerin yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilere sağladığı katkıların farkında olduğu, Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarının drama etkinlikleri konusunda yetersiz olduğu ve öğretmenlerin drama uygulamaları sırasında bazı sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara yönelik olarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: yaratıcı drama, Türkçe dersi, sınıf öğretmeni

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' VIEWS ABOUT CREATIVE DRAMA AND USING CREATIVE DRAMA METHOD IN TURKISH LESSONS

Abstract

The purpose of this research is getting primary school teachers' views about creative drama and using creative drama method in Turkish lessons. Qualitative approach was used for collecting, analyzing and interpreting the data. The study group of the research consists of 28 primary school teachers from 6 public schools in Kırıkkale in 2012-2013 academic years. Maximum variation sampling method was used for making the study group. Data was collected with semi-structured interview forms.

---

* Yrd. Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fak., İlköğretim Bölümü,
mtkatranci@gmail.com

The interviews were recorded with tape recorder. The data gathered from interviews were analyzed with descriptive analyze technique. The data collected from the teachers who participated in the study were classified according to the research questions and presented in the tables. Also quotations from the teachers' views were used in terms of supporting the findings. According to the findings; it can be said that almost half of the primary school teachers feel themselves inadequate for applying creative drama, the teachers are aware that creative drama activities make contribution to students, Turkish lessons teachers' book are in sufficient in terms of creative drama activities and teachers face with some problems in drama practices. Suggestions were made according to the findings.

Key words: creative drama, Turkish lesson, primary school teachers

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağın gereklerine uygun olarak hayatın her alanında hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Bu değişimlere paralel olarak eğitim alanında da önemli gelişmeler meydana gelmektedir. Eğitim alanında yaşanan en önemli gelişmelerden biri de öğretmen ve öğrenci rollerindeki değişimdir. Türkiye'de bu değişim 2005 yılında öğretim programlarının yenilenmesi ile uygulamaya yansıtılmıştır. 2005 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan değişiklikle öğretim programlarında yapılandırmacı yaklaşım temele alınmıştır.

2005 yılında uygulamaya konulan İlköğretim Türkçe Öğretim Programı'nın temelinde; yapılandırıcı yaklaşıma uygun olarak ön bilgileri harekete geçirme, öğrencilerin gelişim düzeylerini dikkate alma, etkili iletişim kurma, anlam kurma, uygulama ve değerlendirme gibi çalışmalar; yaratıcı ve eleştirel düşünme gibi becerilerin önem kazanması yer almıştır (Coşkun, 2007: 11). Yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanan Türkçe dersi programıyla öğrenciler, etkinliklerle zenginleştirilmiş derslerde öğrendikleri yeni bilgileri, kazandıkları becerileri deneme ve hayatlarına uyarlama imkânı bulmuştur.

2005 yılında yenilenen Türkçe programı ile derslerde birçok yöntem ve tekniğin uygulanması önem kazanmıştır. Bu program ile önem kazanan tekniklerden biri de drama tekniğidir. Programın etkinlik temelli olması ve drama sürecinin etkinliğe dayalı yapısı birlikte ele alındığında drama, yapılandırmacı yaklaşımı temel alan öğretim programına uygun olan bir öğretim tekniği olarak değerlendirilebilir.

Drama, bir kelimenin, kavramın, davranışın, cümlenin, fikrin, deneyimin ya da olayın tiyatro tekniklerinden ve oyunsu süreçlerden yararlanarak anlamlandırılması, canlandırılmasıdır (San, 1996). Yaratıcı drama ise temel olarak, öğrencilerin ihtiyaçlarından, ilgi

alanlarından ve deneyimlerinden yola çıkarak düşünceler geliştirmelerini sağlamaya, duygularını rahatça ifade etmelerini sağlamaya yöneliktir (Duatepe ve Akkuş, 2006). Üstündağ (2000) yaratıcı dramayı, öğrenciyi edilgen bir durumdan kurtaran, bedeni ve duyu organlarını harekete geçiren, konuları canlandırarak yaşanır duruma getirme sürecinde işe koşulan teknik olarak tanımlamaktadır. San (2002)'a göre ise yaratıcı drama, doğaçlama rol oynama gibi tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman soyut bir kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla, gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği oyunsu süreçlerde anlamlandırılması ve canlandırılmasıdır.

Drama, Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nun Görsel Okuma ve Görsel Sunu öğrenme alanı başlığı altında yer alan Görsel Sunu alt başlığında "Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar." kazanımı ile yer almaktadır. Ayrıca programda yer alan çeşitli etkinlik örneklerinde drama yönteminden yararlanılabileceği önerilmiştir (MEB, 2009). Programın "Öğrenme Tür Yöntem ve Teknikleri" bölümünde drama ayrı bir başlık halinde ele alınmış ve "Drama tekniği, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda daha çok "yaratıcı drama" anlamında ele alınmıştır. Buna göre drama; doğaçlama, canlandırma vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde, öğrencilerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, bir kavramı ya da bir beceriyi, ön bilgilerini kullanarak yapılandırması, anlamlandırması ve canlandırmasıdır." açıklamasına yer verilmiştir. Bununla birlikte dramanın aşamaları ve drama çalışmalarında dikkat edilmesi gereken kurallardan da bahsedilmiştir (MEB, 2009: 373-374).

Yaratıcı drama, eğitim sürecinde öğrencilerin bilimsel açıdan belirlenmiş gelişim gereklerine göre yetişmesine ve çeşitli tiyatro teknikleri (pantomim, forum tiyatro, doğaçlama oynama, bölünmüş sahne vb.) kullanarak estetik kurallara uygun şekilde duygu ve düşüncelerini ifade etmesine olanak sağlar (Maden, 2010; 115). Yaratıcı drama aslında hayali bir oyun şeklidir. Belirli bir konunun bir lider tarafından yapılandırılmış oyunlar aracılığı ile kolaylaştırılmasıyla gelişmiş güzel rol oynamalardan farklılaşır. Yaratıcı drama sonuç odaklı olmaktan çok süreç odaklıdır. Yaratıcı dramada yapılan bir etkinliğin başarısı ortaya çıkan ürünün güzelliği ile değil ürünün içindeki fikirler, riskler ve ortaya çıkardığı yaratıcılıkla ölçülür (Kelner, 1993).

Yaratıcı dramanın faydaları şu şekilde özetlenebilir (Tuluk, 2004; Candaş, 2006):

- Yaşantılara dayalı etkinliklerden oluştuğu için öğrenilenlerin günlük yaşamla bağının kurulmasına olanak verir. Bu sayede öğrenmeler daha kalıcı hale gelir.
- Öğrencilere kendilerini ifade edebilme ve yeteneklerini sergileyebilme fırsatı verir.
- Yaratıcı düşünme becerisini geliştirir.
- Hata yapma korkusunu azaltır ve kendine güven duygusunu geliştirir.
- Bir grup etkinliği olduğu için öğrencilere öğrenme için etkileşime girebileceği, işbirliği yapabileceği sosyal bir ortam hazırlar.
- Öğretmenin öğrencileriyle sağlıklı bir iletişim kurmasını kolaylaştırır.
- Yapılan çalışmaların sonundaki değerlendirme etkinliği sayesinde öğrencilere, bir olaya farklı noktalardan bakma; farklı nedenlerle farklı sonuçların ortaya çıkabileceği gerçeğini görme olanağı sağlar.
- Eğlenceli bir etkinlik olduğu için öğrencilerin okula ve genel olarak öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine katkı sağlar.
- Öğrencilerin sözel olmayan iletişim becerilerinin gelişmesine yardımcı olur.
- Öğrencilerde bağımsız düşünme becerisinin gelişmesine katkı sağlar.

Yaratıcı dramanın eğitim ortamında beklenen faydayı sağlaması şüphesiz dramayı bir öğretim yöntemi olarak kullanacak öğretmenlere bağlıdır. Dersinde yaratıcı drama yönteminden yararlanmak isteyen bir öğretmenin, dersi bu yöntemi uygulayacak şekilde yapılandırması gerekir. Yaratıcı drama yönteminin eksik ya da yanlış uygulanması durumunda beklenen sonuca ulaşılması da güçleşir. Bu nedenle yaratıcı drama yöntemini kullanacak öğretmenlerin bu yöntem hakkında bilgi sahibi olmaları ve yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik olumlu tutuma sahip olmaları önem kazanmaktadır. Bu önem göz önünde bulundurularak bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin yaratıcı dramaya ve Türkçe derslerinde yaratıcı drama yönteminden yararlanmaya yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, betimsel model kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince ve dikkatli bir şekilde tanımlar.

(Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2009: 21). Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma desenidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale ili merkezinde bulunan 6 ilköğretim okulunda görev yapan 28 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminde yararlanılmıştır. Çalışma grubu belirlenirken ilkokulun her sınıf düzeyinde (1, 2, 3 ve 4); drama eğitimi alan ve almayan sınıf öğretmeninin çalışma grubuna katılması amaçlanmıştır. Ancak drama eğitimi alan beş sınıf öğretmenine ulaşılabilmektedir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden önce öğretmenlere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve araştırmaya katılmak için gönüllü olan sınıf öğretmenleri çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamında görüşlerine başvurulmuş sınıf öğretmenlerinin genel özellikleri Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Genel Özellikleri

Özellik	f	
Mesleki Kıdem	6-10 yıl	3
	11-15 yıl	7
	16-20 yıl	12
	21 yıl ve üzeri	6
	Toplam	28
Cinsiyet	Erkek	13
	Kadın	15
	Toplam	28
Mezun Olunan Alan	Eğitim Fakültesi (Sınıf Öğretmenliği Bölümü)	18
	Eğitim Fakültesi (Diğer Bölümler)	3
	Diğer Fakülteler	7
	Toplam	28
Okutulan Sınıf	1	6
	2	8
	3	7
	4	7
	Toplam	28
Drama Eğitimi Alma Durumu	Drama Eğitimi Alan (Lisans Eğitimi Sırasında)	3
	Drama Eğitimi Alan (Diğer)	2
	Drama Eğitimi Almayan	23
	Toplam	28

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Yapılacak görüşmeler için öncelikle alanyazın taraması yapılmış ve 7 sorudan oluşan bir taslak görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak görüşme formuna yönelik iki konu alanı uzmanının görüşleri alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda iki soruda düzeltme yapılmıştır. Daha sonra dört sınıf öğretmeni ile deneme görüşmesi yapılmış ve yapılan görüşmeler sonunda formun olduğu şekilde uygulanmasına karar verilmiştir.

Araştırma kapsamında sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler için öğretmenlerden randevu alınmış ve görüşmeler öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda gerçekleştirilmiştir. Yapılan her görüşme ortalama yaklaşık 20 dakikada tamamlanmıştır. Görüşme öncesinde araştırmacının amacı hakkında öğretmenlere bilgi verilmiş ve öğretmenlerin onayı alınarak görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiştir. Tüm görüşmeler tamamlandıktan sonra ses kayıt cihazı ile kaydedilen görüşmelerin dökümü yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için yapılan dökümler, görüşme yapılan sınıf öğretmenlerine verilmiş ve yapılan görüşmeyi teyit etmeleri istenmiştir. Öğretmenlerden, yapılan görüşmeler için onay alındıktan sonra analiz aşamasına geçilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler “betimsel analiz” tekniği ile analiz edilmiştir. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224). Elde edilen verilerin analizi sürecinde öncelikle araştırma sorularına yönelik olarak bir kodlama anahtarı oluşturulmuştur. Kodlama işlemi araştırmacı ve bir öğretim elemanı tarafından ayrı ayrı yapılmıştır. Yapılan kodlama işleminin güvenilirliği Miles ve Huberman (1994: 64) tarafından önerilen güvenilirlik formülü kullanılmıştır.

$$R = \frac{Na \text{ (Görüş Btrliği)}}{Na \text{ (Görüş Btrliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}}$$

Yukarıda verilen formül ile yapılan hesaplama göre yapılan kodlamaların ortalama güvenilirliği %89,73 olarak belirlenmiştir. Güvenirlik hesabında elde edilen sonuç %70 ve üzerindeyse güvenilir kabul edilmektedir. (Miles ve Huberman, 1994: 65). Elde edilen değer %70 değerinin üzerinde olduğundan yapılan kodlamaların güvenilir olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular araştırma sorularına göre sınıflandırılmış ve tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılar yapılarak bulgular desteklenmeye çalışılmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine “Sizce yaratıcı drama nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 2.’de sunulmuştur.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Hakkındaki Görüşleri

Görüş	f
Canlandırma etkinliğidir.	19
Öğretme amacı taşıyan oyunlardır.	18
Öğrencileri derste aktif hale getiren bir yöntemdir.	16
Dersi eğlenceli hale getirmeye yarayan oyunlardır.	13
Günlük yaşamda karşılaşılabilecek bir durumun derste tiyatro gibi sahnelenmesidir.	12
Derslerde konuya göre öğrencilerin yaptıkları doğaçlamadır.	9
Öğrencilerin dinlenmelerini sağlamak için kullanılan oyunlardır.	5
Bir metnin canlandırıldığı kısa süreli oyunlardır.	2
Beden Eğitimi derslerinde oynatılan oyunlardır.	1

Tablo 2.’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu yaratıcı dramayı; canlandırma etkinliği, öğretme amacı taşıyan oyun, öğrencileri aktif hale getiren bir yöntem ve dersi eğlenceli hale getirmeye yarayan oyunlar olarak tanımlamaktadır. Az sayıda öğretmen ise yaratıcı dramayı; öğrencilerin dinlenmeleri amacıyla kullanılan oyunlar, bir metnin canlandırıldığı oyunlar ve Beden Eğitimi dersinde oynatılan oyunlar olarak tanımlamaktadır. Sınıf öğretmenlerinin konuya ilişkin görüşlerinden örnekler aşağıdaki şekildedir.

“Benim bildiğim kadarıyla yaratıcı drama derslerde öğrencilerin yaptıkları canlandırma etkinliği. Tabi bu canlandırma için her zaman metin olması gerekmiyor. Doğaçlama da olabilir yani.” (SÖ-16).

“Öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri sorunların veya durumların sınıfta canlandırılmasıdır. ... Dersi eğlenceli kılan bir etkinlik de diyebiliriz.” (SÖ-3).

“Beden derslerinde öğrencilere oynatılan oyunlardır. Diğer derslerde de öğrencilerin dinlenmeleri için ara sıra oynattığımız küçük oyunlar da denilebilir.” (SÖ-9).

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Drama Uygulamaları İçin Kendilerini Yeterli Görmelerine Yönelik Görüşleri

Sınıf öğretmenlerine “Kendinizi yaratıcı drama uygulamaları için yeterli görüyor musunuz? Neden?” soruları yöneltmiştir. Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru olan 28 sınıf öğretmeninden 9’u kendini bu konuda yeterli, 13’ü ise yetersiz gördüğünü belirtmiştir. 6 sınıf öğretmeni ise bu konuda kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. Yaratıcı drama çalışmalarının uygulanması için kendini yeterli gören sınıf öğretmenlerinden ikisinin görüşü aşağıda verilmiştir.

“Ben kendimi yeterli görüyorum. Daha önce de söylediğim gibi üniversitedeyken drama dersi aldım. Hocamızda bu konuda çok iyiydi. Drama tekniğinin nasıl uygulanacağını, hangi aşamaları olduğunu biliyorum.” (SÖ-7).

“Yeterliyim diye düşünüyorum. Yani drama etkinliklerinin faydalı olduğunu öğrenciler üzerinde görüyorum. Onun için yeterliyim diyebilirim.” (SÖ-23).

Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasında kendini yetersiz gören iki sınıf öğretmeni görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Tam olarak yeterliyim desem yalan olur. Çünkü tamam şeyler yaptırıyorum ama galiba yaptıklarım tam olarak drama sayılmaz.” (SÖ-21).

“Kendimi çoğu zaman yetersiz hissediyorum. Kılavuzda etkinlik verilmişse onu uyguluyorum ama kendim drama etkinliği planlayamam mesela. Bunu da geçen sene okuduğum bir

yazıdan sonra anladım. Yaratıcı drama daha teferruatlı bir şey.” (SÖ-4).

Yaratıcı drama uygulamaları için kendi yeterliliklerini değerlendirirken kararsız kalan bir sınıf öğretmenin görüşü şu şekildedir:

“Yeterliyim ya da yetersizim diyemem. Bana göre drama vakit kaybı zaten. Onun için fazla kullanmıyorum derslerimde.” (SÖ-11).

Sınıf Öğretmenlerinin Bir Yaratıcı Drama Etkinliğinin Aşamaları Hakkındaki Görüşleri

Sınıf öğretmenlerine “Derslerinizde yaratıcı drama etkinliği yaparken hangi aşamalara yer veriyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Yedi sınıf öğretmeni bir drama etkinliği yaparken ısınma/hazırlık, canlandırma/oynama ve tartışma/değerlendirme aşamalarına yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Görüşlerine başvuru alan öğretmenlerden dördü ısınma/hazırlık ve canlandırma/oynama aşamalarına, altı sınıf öğretmeni ise sadece canlandırma/oynama aşamasına yer verdiğini belirtmiştir. 11 sınıf öğretmeni ise bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Konu ile ilgili üç sınıf öğretmenin görüşü şu şekildedir:

“Böyle bir etkinlik yaparken önce ısınma bölümüne yer veriyorum. Sonra canlandırma bölümü var. ... Son olarak yapılanlarla ilgili öğrencilerin görüşlerini alarak etkinliği tamamliyorum.” (SÖ-7).

“Her etkinlikte olduğu gibi hazırlık yapıyoruz. Sonra da canlandırmaları yaparak tamamliyoruz.” (SÖ-2).

“Drama zaten canlandırma etkinliği değil mi? Canlandırma yapıyoruz işte. Başka yapılması gereken varsa da ben bilmiyorum.” (SÖ-25).

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Dramanın Öğrencilere Katkılarına Yönelik Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine “Yaratıcı dramanın öğrencilere katkılarının neler olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 3.’te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Dramanın Öğrencilere Katkılarına Yönelik Görüşleri

Görüş	f
Dersler öğrenciler için daha eğlenceli geçer.	24
Sosyalleşmelerine katkı sağlar.	21
Kendine güven duygusunu geliştirir.	17
Derste aktif olmalarını sağlar.	16
Öğrenmenin kalıcı olmasını sağlar.	16
Hayal gücünü geliştirir.	14
İletişim becerisini geliştirir.	13
Problem çözme becerisini geliştirir.	12
Dil becerilerinin gelişimini sağlar.	11
Empati kurma becerisi kazandırır.	8
Beden dilini kullanma becerisi kazandırır.	7
Yardımlaşma becerisi kazandırır.	6
Birlikte çalışma becerisinin gelişmesini sağlar.	5
Eleştirel düşünme becerisini geliştirir.	5
Yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.	4
Estetik duygusunu geliştirir.	3
Hızlı düşünme ve karar verme becerisini geliştirir.	2
Saygılı olmayı öğretir.	2

Tablo 3.'e göre görüşlerine başvurulmuş sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu yaratıcı drama etkinlikleri sayesinde derslerin öğrenciler için daha eğlenceli geçtiğini belirtmişlerdir. Ayrıca yaratıcı dramanın öğrencilerin; sosyalleşmelerine katkı sağladığı, kendilerine güven duygusunu geliştirdiği ve derste aktif olmalarını sağladığı düşüncesinde oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin küçük bir bölümü de yaratıcı dramanın öğrencilere, estetik duygusu ile hızlı düşünme ve karar verme becerisini geliştirme, saygılı olmayı öğretme gibi katkıları olduğunu ifade etmektedirler. Yaratıcı dramanın öğrencilere katkılarına ilişkin öğretmen görüşlerinden örnekler şu şekildedir:

“Birçok faydası var aslında. Drama etkinlikleriyle öğrenciler daha sosyal hale geliyor. Yani bunu rahatlıkla görebiliyorsunuz. Tabi daha kolay iletişim kurabiliyorlar. Kendilerini başkalarının yerine koyabiliyorlar. Yani bir şeye başkasının gözünden bakabiliyorlar. Öğrenilenlerin daha kalıcı olduğunu da söyleyebilirim. Aslında daha var ama aklıma gelenler bunlar.” (SÖ-23).

“Öncelikle toplum içinde nasıl davranılması gerektiğini ve saygılı olmayı öğreniyorlar. Grupla yapılan çalışmalarda birlikte iş yapmayla birbirlerine yardım etme becerisi

kazanıyorlar. Zaten bu etkinlikler öğrencilerin çok hoşlarına gidiyor. Hem ben hem de öğrenciler çok eğleniyor derslerde. Yani sıkıcı olmuyor bu tür çalışmalar.” (SÖ-15).

“Öğrencilerin iletişim kurma becerilerine çok katkısı var. Kendilerini daha rahat ifade edebildiklerini fark ediyorum. Beden dilini de kullanmayı öğreniyorlar. Bu etkinlikler sayesinde kendilerine olan güvenleri de geliştiriyor diye düşünüyorum.” (SÖ-27).

Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Derslerinde Yaratıcı Dramadan Yararlanmaya Yönelik Görüşleri

Araştırmada görüşlerine başvurulmuş sınıf öğretmenlerine “Türkçe derslerinde bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramayı nasıl kullanıyorsunuz? sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin konu ile ilgili görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 5.’te sunulmuştur.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Derslerinde Yaratıcı Dramadan Yararlanmaya Yönelik Görüşleri

Görüş	f
Konuşma becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	25
Görsel sunu becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	24
İletişim becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	21
Türkçeyi güzel ve etkili kullanma becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	17
Okuma becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	11
Yazma becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	9
İlk okuma ve yazma öğretiminde kullanıyorum.	7
Problem çözme becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	4
Yaratıcı düşünme becerisini geliştirmek için kullanıyorum.	2

Tablo 5.’e göre sınıf öğretmenlerinin birçoğu Türkçe derslerinde yaratıcı dramadan öğrencilerin konuşma, görsel sunu ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi için yararlandığını ifade etmektedir. Az sayıda da olsa öğretmenlerin bir kısmı ise yaratıcı dramayı öğrencilerin problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek için kullanmaktadırlar. Sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersinde yaratıcı dramadan yararlanmaya yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“Türkçe’de öğrencilerin konuşma ve Türkçeyi güzel kullanma becerilerini geliştirmek için drama yapıyorum. ... Görsel

sunu içinde kullanıyorum. Zaten görsel sunuda dramayla sunma kazanımı da var.” (SÖ-28).

“Çoğunlukla konuşma, okuma ve yazma etkinliklerinde yararlanıyorum. Şu an ikinci sınıf okutuyorum ama birinci sınıf okuturken okuma yazma öğretiminde çok kullanıyordum. Çokta faydasını gördüm. Bu sene öğrencilerin daha iyi iletişim kurmalarını sağlamak için de kullanıyorum.” (SÖ-19).

“Görsel sunu çalışmalarında kullanıyoruz sıkça. Sonra öğrencilerin problem çözme yeteneklerini geliştirmek içinde kullanıyoruz. Drama sırasında eğer doğaçlama yapıyorsak öğrenci soruyla karşılaştığında bunu çözmeyi de öğreniyor. Çünkü doğaçlamada metne bağlı kalmıyoruz.” (SÖ-14).

Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarındaki Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarındaki yaratıcı drama etkinlikleri hakkındaki görüşlerinin ne olduğu sorulmuştur. Öğretmenlerin konu hakkındaki görüşleri Tablo 6.'da sunulmuştur.

Tablo 6. *Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarındaki Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Görüşleri*

Görüş	f
Sayıca yetersizdir	21
Nitelik olarak yetersizdir.	19
Öğrenci seviyesine uygun olmayan etkinlere yer verilmektedir.	14
Yeterlidir	5

Tablo 6.'da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin önemli bir bölümü Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan yaratıcı drama etkinliklerinin sayıca ve nitelik olarak yetersiz olduğu görüşündedirler. Yine araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısı Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarındaki yaratıcı drama etkinliklerinin öğrenci seviyesine uygun olmadığını düşünmektedirler. Sınıf öğretmenlerinin çok azı öğretmen kılavuz kitaplarındaki yaratıcı drama etkinliklerini yeterli görmektedir. Araştırmaya katılan dört sınıf öğretmenin konu ile ilgili görüşü aşağıda verilmiştir.

“Çok yetersiz bence. Ben ikinci sınıf okutuyorum. Bizim kılavuzda toplansan belki üç ya da dört tane etkinlik ya var ya da

yok. Zaten olanlar da güzel etkinlikler değil ki. Kendim bi şeyler yapmaya çalışıyorum.” (SÖ-19).

“Kılavuzdaki etkinliklerin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Zaten olanların da niteliği tartışılır. Ama daha önce de söylediğim gibi ben drama dersi aldığım için konuya göre etkinlik oluşturuyorum. Kılavuzdakileri kullanmıyorum zaten.” (SÖ-7).

“Öğretmen kılavuzları bence çok yetersiz bu konuda. Yani yaratıcı dramaya hiç önem verilmemiş. Ama biz öğretmen arkadaşlarımızdan, kitaplardan faydalanarak bu eksiği kapatmaya çalışıyoruz.” (SÖ-8).

“Yeterli. Türkçe kitabındaki metinler çok uzun zaten. Onun için drama yapmaya fazla vaktim olmuyor. Dersin konularını yetiştirmeye çalışıyorum.” (SÖ-11).

Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Derslerindeki Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Görüşleri

Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru sınıf öğretmenlerine “Türkçe dersindeki yaratıcı drama etkinliklerinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin konu ile ilgili görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 7.’de sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Derslerindeki Yaratıcı Drama Etkinliklerinde Karşılaştıkları Sorunlar

Sorun	f
Etkinlikler sırasında sınıfa hakim olmanın zorlaşması.	24
Sınıf ortamının etkinliklere uygun olmaması.	19
Etkinlikler için yeterli zamanın olmaması.	18
Araç-gereç temininde sıkıntı yaşanması.	14
Sınıf mevcutlarının kalabalık olması.	13
Bazı öğrencilerin etkinliklere katılmak için isteksiz olması.	8
Öğretmenlerin yaratıcı drama hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması.	5
Öğrenci velilerinin yaratıcı drama etkinliklerine olumsuz tutum göstermesi.	3
Türkçe dersi programının yaratıcı dramaya uygun olmaması.	3
İlköğretim müfettişlerinin yaratıcı drama etkinliklerine olumsuz tutum göstermesi.	1

Tablo 7. incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerindeki yaratıcı drama etkinliklerinde en çok sınıf hâkimiyetinin zorlaşması ile

İlgili sorun yaşadıkları görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin en sık sorun yaşadıkları diğer sorunlar ise sınıf ortamının drama etkinliklerine uygun olmaması, zamanın yeterli olmaması ve araç-gereç temininde sıkıntı yaşanmasıdır. Az sayıda da olsa bazı sınıf öğretmenleri öğrenci velileri ile ilköğretim müfettişlerinin yaratıcı drama etkinliklerine olumsuz tutum göstermesi ve Türkçe dersi programının yaratıcı dramaya uygun olmaması ile ilgili sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ile ilgili görüşlerinden örnekler şu şekildedir:

“Bu etkinlikleri yaparken sınıfta bir karmaşa oluyor. Zaten sınıfım kalabalık. Bu nedenle bazı etkinlikleri yarıda bıraktığımda olabiliyor. En büyük sorunlardan biri de sınıf ortamı drama için uygun değil. Aslında bu tür etkinliklerin ayrı bir salonda yapılması daha uygun olur diye düşünüyorum. Zamanın yetmemesi de sorun oluşturuyor mesela.” (SÖ-24).

“Sınıflar kalabalık. Onun için yaratıcı drama etkinliklerini yapmak çok zor. Çünkü çok gürültü oluyor. Hatta bir keresinde müdür yardımcısı benim sınıfta olmadığımı zannederek içeri girmişti. Bazen velilerden de tepki aldığım oluyor. Mesela toplantıda bir veli bana sınıfta oyun oynattığımı, ders işlemediğimi söylemişti. Tabi ona durumu anlattım ama ikna oldu mu bilmiyorum. Bazen öğrenciler etkinliklere katılmak istemiyor ya da çekingen oluyorlar. Ama bunu zamanla aşarım diye düşünüyorum.” (SÖ-13).

“Ben drama konusunda eğitim almadım. Onun için bazen zorlandığım oluyor. ... Türkçe dersinde zamanın yetmemesi de büyük bir sorun. Zaten Türkçe dersinin drama için çok da uygun olmadığını düşünüyorum. Hayat Bilgisi dersinin konuları daha uygun. Çünkü direk günlük hayatla ilgili. (SÖ-4).

“Bence en büyük sorun zaman. Çünkü diğer etkinlikleri ancak yetiştiriyorum. Zaman kalırsa drama da yaptırıyorum. Belki güleceksiniz ama size yaşadığım bir olayı anlatayım. İki yıl önce derste drama yaptırırken müfettiş gelmişti teftişe. Dersten sonra bana kılavuzda drama etkinliği olmadığını bu nedenle yaptırmam gerektiğini söyledi. Yani kılavuzda ne yazıyorsa sadece onu yapmam gerekirmiş. İçimden kızdım ama bir şey söyleyemedim. (SÖ-21).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerinin yapmış oldukları yaratıcı drama tanımları incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bir bölümünün yaratıcı drama konusunda genel bir bilgiye sahip oldukları söylenebilir. Ancak az sayıda da olsa bazı öğretmenler yaratıcı dramayı; “Öğrencilerin dinlenmeleri amacıyla kullanılan oyunlar.” ve “Beden Eğitimi dersinde oynatılan oyunlar.” olarak tanımlamaktadır. Bu tanımları yapan öğretmenlerin yaratıcı drama hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları açıktır. Ancak günümüzde bilgiye ulaşmak kolaylaştığı, Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzunda dramaya yönelik açıklamalara yer verildiği, Türkçe dersi öğretmen kılavuzu kitaplarında yaratıcı drama etkinliklerinin yer aldığı göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin yaratıcı drama için bu tür tanımlar yapmaları düşündürücüdür.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin yaklaşık yarısı kendini yaratıcı drama yöntemini uygulamak için yetersiz görmekte, yaklaşık dörtte biri ise bu konuda kararsız kalmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerden sadece dörtte birinin drama etkinliklerini dramanın aşamalarına uygun bir şekilde gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden sadece beş tanesinin dramaya yönelik eğitim aldığı göz önünde bulundurulduğunda bu sonuç beklenen bir durum olarak görülebilir. Öğretmenlerin kendilerini yaratıcı drama uygulamaları için yetersiz görmelerine benzer bir bulgu da Yıldırım (2010) tarafından yapılan araştırmada elde edilmiştir. Yıldırım (2010)'ın yaptığı araştırmada sınıf öğretmenlerinin kendilerini drama ve dramanın aşamaları konularında yetersiz olarak değerlendirdikleri belirlenmiştir. Karakaya (2007)'ya göre yeterli drama bilgileri ile donatılmamış bir öğretmenin drama yapmak istemesi faydadan çok zarar verebilir. Bu açıklama dikkate alındığında öğretmenlerin bu konudaki eksikliğin önemi daha net bir şekilde görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin büyük bir bölümünün yaratıcı drama etkinlikleri sayesinde derslerin öğrenciler için eğlenceli geçtiği, yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyalleşmelerine ve derslerde aktif olmalarına katkı sağladığı ve kendilerine güven duygusunu geliştirdiği düşüncesinde oldukları belirlenmiştir. Yaratıcı dramanın kendine güven duygusunu geliştirmeye olan katkısına yönelik bulguya benzer bulgular Taşkiran (2005), Erdoğan (2006), ve Teker (2009), Erçağan (2012) tarafından yapılan çalışmalarda da elde edilmiştir. Belirtilen çalışmalarda yaratıcı dramanın öğrencilerin kendilerine güven duygusunu olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca Kocayörük

(2000), Pomerantz (2003) ve Teker (2009), Epçaçan (2012), Güven (2012), Uzuner-Yurt ve Eyüp (2012) tarafından yapılan çalışmalarda yaratıcı dramanın öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın bulguları ile alanyazında yer alan diğer araştırmaların bulgularının birbirini desteklediği söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin büyük bir bölümünün Türkçe derslerinde yaratıcı dramayı öğrencilerin konuşma, görsel sunu ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi için kullandıkları belirlenmiştir. Alanyazında yer alan Solmaz (1997), Kara (2000), Jasinski (2002), Akoğuz (2002), Ünsal (2005), Karateke (2006), Çakır (2008), Kaya Güler (2008), Aykaç (2011), Epçaçan (2012), Uzuner-Yurt ve Eyüp (2012) tarafından yapılan araştırmalarda da bu araştırmanın bulgularına benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Belirtilen araştırmalarda yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin kendilerini ifade etme, iletişim ve dil becerilerinin geliştirilmesinde önemli katkıları olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaklaşık dörtte üçü Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitaplarında yer verilen yaratıcı drama etkinliği örneklerinin hem sayısının az olduğunu hem de bu az sayıdaki etkinlik örneklerinin niteliksiz olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin çok az bir bölümü ise kılavuz kitaplardaki etkinlik örneklerinin yeterli olduğu fikrine sahiptir. Her ne kadar öğretmen kılavuzu kitaplarında yer alan yaratıcı drama etkinliklerinin yetersiz olduğu bir gerçek olsa da kılavuzlarda yer alan etkinlikler birer örnek niteliğindedir. Öğretmenler bu örneklerden yola çıkarak kendileri de yaratıcı drama etkinlikleri tasarlayabilir.

Sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerindeki yaratıcı drama etkinliklerinde en çok etkinlikler sırasında sınıf yönetimi ile ilgili sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin Türkçe derslerindeki yaratıcı drama etkinliklerinde en sık karşılaştıkları diğer sorunlar ise sınıf ortamının drama etkinliklerine uygun olmaması, zamanın yeterli olmaması ve araç-gereç temininde sıkıntı yaşanması olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetiminde sorun yaşamaları sınıfların kalabalık olmasından ve yöntemin nasıl uygulanacağına dair yetersiz bilgi düzeyinden kaynaklanabilir. Araç-gereçlerden yaşanan sorunlar öğrencilerin evlerinde kullanmadıkları eski eşyaları okula getirmeleriyle ya da eldeki imkânlarla uygun etkinliklerin planlanmasıyla aşılabılır. Zaman sıkıntısı ise daha kısa süreli yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasıyla çözülebilir.

Araştırmada elde edilen önemli bulgulardan biri bazı sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama etkinlikleri nedeniyle öğrenci velilerinden derste oyun oynatıldığı gerekçesiyle tepki görmeleridir. Velilerin bu tepkisi uygulanan program hakkında yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklanabilir. Diğer önemli bir bulgu ise az sayıda da olsa bazı öğretmenlerin Türkçe dersi programının yaratıcı dramaya uygun olmadığı düşüncesinde olmalarıdır. Oysa drama okul öncesi eğitimden başlayarak üniversite ve lisansüstü eğitime kadar bütün kademelerde ve farklı alanlarda uygulanabilen bir yöntemdir (Akyol, 2003). Uzuner-Yurt ve Eyüp (2012) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama etkinliklerine en fazla Türkçe dersinde yer verdikleri belirlenmiştir. Gülerüz (2006: 296) ise Türkçe dersinin dramaya uygunluğunu şu şekilde ifade etmektedir: “Türkçe eğitiminde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinde düşünsel gücü geliştirmek amaçlandığından, özellikle eğitsel oyunlardan yararlanılabilir. Bu anlamda masal, destan, türkü ve öykülerin dramatize edilerek işlenmesi başarıyı arttırmada önemli bir etken olacaktır.”

Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzunda yaratıcı dramadan yararlanılması gerektiği açıkça ifade edilmiş ve “drama” ayrı bir başlık halinde ele alınmıştır. Görsel sunu öğrenme alanında ise “Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar.” kazanımı ile dramaya açık bir şekilde yer verilmiştir. Bütün bunlara rağmen öğretmenlerin Türkçe dersinin yaratıcı drama uygulamaları için uygun olmadığını düşünmesi ilgi çekicidir. Çünkü Türkçe programında temele alınan yapılandırmacı yaklaşım öğrencinin derste aktif olmasını hedefler. Dramanın temeli de etkinliğe dayanır. Yaratıcı drama etkinlikleri sayesinde hem öğrenciler derslerde aktif hale gelir hem de onlara daha zengin öğrenme ortamları sunulabilir. Bazı sınıf öğretmenlerinin, Türkçe dersi programının yaratıcı dramaya uygun olmadığını düşünmeleri, öğretmenlerin yaratıcı dramayı yeterince tanımamalarından ve yaratıcı drama etkinliklerinin nasıl uygulanacağını tam olarak bilmemelerinden kaynaklanabilir.

Şüphesiz araştırmada elde edilen en önemli bulgulardan biri de bir ilköğretim müfettişinin dersini teftiş ettiği bir sınıf öğretmenine derste eğer öğretmen kılavuzunda yer alıyorsa yaratıcı drama etkinliği yaptırılması, aksi halde bu tür uygulamalara yer verilmemesi yönündeki uyarısıdır. Bu durumu sadece bir sınıf öğretmeni ifade etmiş olsa da çok ilginç bir bulgudur. Çünkü bu uyarıyı yapan ilköğretim müfettişinin, öğretmen kılavuzu kitaplarında yer alan yönlendirmelerin mutlak uyulması gereken kurallar inancında olduğu

görülmektedir. Oysa öğretmen kılavuzu kitaplarında verilen etkinlikler birer öneri niteliğindedir ve öğretmenler gerektiğinde çevreye, sınıfın düzeyine ve şartlara bağlı olarak bazı değişiklikler yapabilir. Bu ve benzer şekilde uyarılarda bulunan müfettişlerin programın temel mantığını yeterince anlamadıkları, bu nedenle öğretmenlerin yaratıcılıklarını ve çalışma azimlerini olumsuz yönde etkiledikleri söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alınarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Sınıf öğretmenlerinin drama uygulamaları konusundaki eksikliklerin giderilmesi için hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Ancak bu eğitimlerin alan uzmanları tarafından ve uygulamalı olarak verilmesine özen gösterilmelidir.
- MEB tarafından öğretmenlerin derslerinde kullanabilecekleri yaratıcı dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanımına yönelik kitapçıklar hazırlanarak öğretmenlere dağıtılması sağlanabilir.
- Okullarda drama etkinliklerinin amacına uygun yapılabileceği “drama sınıfları” oluşturulabilir.
- Okulların drama etkinliklerine yönelik araç-gereç eksikliği MEB tarafından giderilebilir.
- Türkçe dersi öğretmen kılavuzu kitaplarında sayıca daha fazla ve daha nitelikli yaratıcı drama örneklerine yer verilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akoğuz, M. (2002). *İletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramanın etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akyol, A. K. (2003). Drama ve dramanın önemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 179-192.
- Aykaç, M. (2011). *Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin anlatma becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. Ç., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Candaş, C. (2006). Yapılandırmacılık ve Drama. *Eğitimde Çağdaş Yönelimler III: Yapılandırmacılık ve Eğitime Yansımaları Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 210-211, 29 Nisan 2006, İzmir: Özel Tevfik Fikret Okulları.
- Çakır, B. (2008). *Ana Sınıfı Türkçe Dil Etkinliklerinde Yaratıcı Drama Yönteminin Etkililiği*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun.

- Duatepe, A. ve Akkuş. O. (2006). Yaratıcı dramanın matematik eğitiminde kullanılması: Kümeler alt öğrenme alanında bir uygulama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 89-95.
- Epçaçan, C. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yaratıcı drama Yönteminin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 16 (52), 281-298.
- Erdoğan, G. (2006). *İlköğretim 8. sınıf (14-15 yaş) öğrencilerinin depresif belirti ve öz kavram düzeylerine yaratıcı drama çalışmalarının etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Güven, A. Z. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe derslerinde drama yönteminin kullanımı üzerine nitel bir çalışma. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 1(2), 52-66.
- Jasinski, S. J. (2002). Writing with their whole being: A cross study analysis of children's writing from classrooms using process drama. *Research in Drama Education*, (7)1, 61-80.
- Kara, T. (2000). *Türkçe öğretiminde yaratıcı drama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Karakaya, N. (2007). İlköğretimde drama ve örnek bir uygulama. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 103-139.
- Karateke, E. (2006). *Yaratıcı dramanın ilköğretim 1. kademe 6.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine olan etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Kaya Güler, İ. (2008). *İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Yönteminin Etkililiği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Kelner, L. B. (1993). *The creative classroom: A guide for using creative drama in the classroom*. Portsmouth: Heinemann.
- Kocayörük A. (2000). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmede dramanın etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Maden, S. (2010). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe dersinde drama yönteminin temel dil becerilerinin kazanımına etkisi (sevgi teması örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- MEB (2009). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (1-5.sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (Second Edition). California: SAGE Publications.
- Pomerantz, A.M., (2003). Who plays client? collaborating with theatre departments to enhance clinical psychology role-play training exercises. *Journal of Clinical Psychology*, 59, 363-368.
- San, İ. (2002). *Yaratıcı dramanın eğitsel boyutları, yaratıcı drama 1985-1995 yazılar*. Adıgüzel H. Ö.(Ed). Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Solmaz, F. (1997). *Altı yaş grubu çocuklarının alıcı ve ifade edici dil gelişimine yaratıcı drama eğitiminin etkisi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Taşkıran, S. (2005). *Drama yöntemi ile ilköğretim dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinin işlenişinin öğrenme ve öğrencilerin benlik kavramına etkisi yönünden değerlendirilmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Teker, E. (2009). *Fen ve teknoloji öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının ilköğretim öğrencilerinin fenne yönelik görüşlerine ve çevre ile*

- ilgili problem durumlara etkisi.* Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Tuluk, N. (2004). Yaratıcı Drama. *PİVOLKA*, 3 (15), 10–12.
- Uzuner Yurt, S. ve Eyüp, B. (2012). Sınıf öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde drama etkinliklerine yer verme durumlarının incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34, 7-20.
- Ünsal, B. (2005). İlköğretim ikinci kademedeki (6, 7, 8. Sınıflar) Türkçe dersinde drama yönteminin çocukların dil ve anlatım becerilerine katkısı. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yıldırım, İ. N. (2010). Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemine ilişkin yeterlilik ve uygulama düzeylerinin belirlenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5 (3), 729-741.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.